

Nemzetközi tapasztalatok

Francia jogalkotás és kábítószer-fogyasztás

A kábítószer-fogyasztók esetében a végrehajtható — fel nem függesztett — szabadságvesztés-büntetés kivételével legyen, az előzetes letartóztatás pedig legyen kizárt. Ez az illetékes francia hatóságok új hitvallása a kábítószer-fogyasztás elleni küzdelemben. Az Igazságügyminisztérium 1981 óta most első ízben adott utasítást az ügyészségek számára a kábítószer-fogyasztók és kábítószerüzérek ellen követendő eljárásra, amely ultraliberális elveket foglal magában.

Az utasítást az Igazságügyminisztérium büntetőjogi és kegyelmezési osztályának vezetője írta alá, és ez megfelel az igazságügyminisztérium és a kormány felfogásának. A kábítószeres bűncselekmények tárgyában kibocsátott 1970. évi törvény hatályban marad, de változik az ügyészségek gyakorlata.

A kábítószeres bűncselekményekre vonatkozó adatok ezt a változást nem indokolják. Az 1983. évi bűnügyi statisztikában a legnagyobb emelkedéssel a kábítószeres bűncselekmények szerepelnek. Számuk 1983-ban 175%-kal nőtt, 1982-ben az emelkedés 82% volt. A nagymérvű emelkedést a köztársaság elnöke is elkedvetlenítő jelenségnek mondta.

Az új igazságügyminiszteri állásfoglalás arra hívja fel az ügyészeket és a bírókat, hogy ne kedvetlenedjenek el. A fordulat világos. Franciaország megváltozott új útjai a spanyol példát követik. Spanyolországban 1983 májusa óta a kábítószer-fogyasztás és kábító-

szer birtokban tartása fogyasztás végett, nem képez bűncselekményt többé. Franciaországban elméletileg megmarad ez a bűncselekmény, de gyakorlatilag büntetlenséget élvez.

Az 1970. évi francia törvény alapvető megkülönböztetést tesz a kábítószer-fogyasztók és a kábítószerrel üzérkedők között. Az üzérkedés két évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés-büntetéssel, továbbá 5000—50 000 frankig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő. A szabadságvesztés-büntetés húsz évig terjedhet, ha kábítószer importálásáról, exportálásáról vagy gyártásáról van szó. A kábítószer-fogyasztókra nézve a törvény maximálisan egyévi szabadságvesztés-büntetést és 500—5000 frank pénzbüntetést határoz meg.

A kábítószer-fogyasztó a büntetőeljárás megindítása nélkül az eddigi gyakorlat szerint első ízben csak figyelmeztetésben részesülhet. Most a gyakorlat tovább enyhül a szabadságvesztés-büntetés mellőzése felé. Tehát nincs kegyelem az üzéreknek, de büntetlenség van a fogyasztóknak.

A fogyasztó és üzér közötti megkülönböztetés sok esetben lehetővé teszi az üzér számára, hogy a büntetéstől megmeneküljön, mert ha kis mennyiséget találnak nála, azzal védekezik, hogy a talált kábítószer saját fogyasztását szolgálja.

A kábítószer-fogyasztás büntetlensége növeli a kábítószer-fogyasztók számát, és ezzel növeli a kábítószerüzérek piacát. De ezenfelül — a rendőrség szerint — a kábítószer-fogyasztás büntetlensége növelően hat általában a bű-

nözésre, mert a statisztikai adatok szerint a büntetettek 60%-a kábítószer-fogyasztó.

Le Figaro, 1984. október 12.

A spanyolországi rabok intim élete

Igen kevés spanyol börtönben tartják be a rabok intim életére vonatkozó törvény előírásait. A madridi Carabanchel börtönben higiéniai szempontból eléggé el nem ítélt körülmények közepette 40 perces négszemközi együttléte biztosítanak a foglyoknak házastársukkal. A Büntetésvégrehajtási Intézmények Igazgatósága a 83 spanyol börtön közül 36-ban végzett felmérést. Ebből kiderült, hogy Toledo, Zaragoza, Melilla, Orense, Cartagena, Logrono, Sevilla és Almeria börtöneiben, valamint a valenciai női börtönben nincs mód a törvény előírásainak betartására. A Katalóniában üzemelő 8 börtönben megfelelő helyiségeket alakítottak ki, ahol a rabok fogadhatják házastársukat, a barcelonai Modelo börtönben „Spanyolország talán legjobb ilyen irányú szolgáltatását szervezték meg”.

Az 1981. május 8-án kelt börtönszabályzat leszögezi, hogy a speciális találkozókra — ezek időtartama 1 óránál rövidebb és 3 óránál hosszabb nem lehet — az elítélt kérésére havonta egy alkalommal adnak engedélyt „kivéve, ha biztonsági megfontolások vagy a börtön rendje miatt ezt a számot csökkenteni kell”. Éppen biztonsági megfontolásból a szabályzat 97. cikkelye kimondja, hogy a házastárssal való négszemközi, intim találkozás lehetőségéből ki kell zárni a veszélyesnek tartott elítélteket, vagy azokat a személyeket, akik „képtelenek alkalmazkodni a nyitott rendszabályokhoz”.

Vannak olyan börtönök is, amelyekben megengedik, hogy az elítélt találkozzék a más börtönben büntetését töltő házastársával. A Büntetésvégrehajtási Intézmények Főigazgatója egy Palma de Mallorca börtönében lezajlott

konkrét esetre hivatkozva (az ottani börtönigazgató erkölcsi megfontolásból nem engedélyezte egy elítéltnak, hogy egy férjzett női rabbal intim kapcsolatot teremtsen) tette fel a kérdést: „Vajon jogunkban áll-e, hogy azoktól, akik a börtönben lévőket intim kapcsolat létesítése céljából felkeresik, házassági anyakönyvi kivonatot kérjünk, vagy írásos bizonyítékot arról, hogy ilyen intim kapcsolat már a börtönbe kerülés előtt is fennállt az illető személyek között? Mi volnánk erre hivatottak? Ha a hétköznapi életben annak a személynek a megválasztása, akivel intim kapcsolatot kívánnak létesíteni, az egyéni vonzalom jele és a választás szabadságának függvénye, ezen nem szabad változtatni annak a körülménynek, hogy közben az egyik, vagy mindkét fél börtönbe került.”

Elmagyarázták azt is a börtönigazgatóknak, milyen jótékony hatása van annak, ha engedélyezik a rabok intim kapcsolatának fenntartását. „Egyes kivételes esetektől eltekintve pihentetően, nyugtatóan hatnak a börtönlakókra, helyreáll a lelki egyensúlyuk, és ez a természetes kapcsolat elejét veheti a börtönökben sajnálatos módon igen gyakran tapasztalható homoszexuális kapcsolatok kialakulásának.”

Egy ügyvéd véleménye szerint a madridi Carabanchel börtönben engedélyezik ugyan az intim együttléte, de nem emberhez méltó körülmények között. A helyzet elsősorban a nők szempontjából áldatlan. Egy kicsit mintha vágóhidra mennének, úgy vonulnak el a börtön funkcionáriusa előtt, aki élcelődik velük jövetelük célja miatt, és a találkozást nem az elítélt személyes jogaként fogja fel. Kétségtelen, hogy a rabok mégis ragaszkodnak ehhez a rendszerhez, mert a semminél jobb. A szutykos, bűzös környezet, a sorban állás és az örök „Lejárt az idő!” kiáltása azonban minden bizonnyal erős megpróbáltatás a nők számára.

A Carabanchel börtön igazgatója így nyilatkozik a kérdésről: „Tudom, hogy mintegy 40 naponként egy óra, amit biztosítani tudunk, nem elegendő,

csakhogy helyhiánnyal küszködünk. Mintegy 1400 az elítéltek létszáma, és majdnem valamennyien igénylik a házastársukkal való intim együttlétet. Igyekszünk bővíteni a rendelkezésre álló helyiségek számát. Tervbe vettük 16-18, megfelelő berendezéssel ellátott, a higiéniai követelményeknek megfelelő szoba kiképzését.”

A madridi női börtön igazgatónője így vélekedik: „A Yeserias börtönben, ahol 197 elítéltet őrzünk, intim találkozásokra 2 órát engedélyezünk. Ezzel a lehetőséggel pillanatnyilag csupán 37 politikai foglyunk él. Azaz élne, mert előbb rendbe kell hozni az erre a célra kijelölt helyiséget. A politikai foglyok beszélőjét ugyanis az a veszély fenyegeti, hogy beszakad a tetőzete”. Az igazgatónő leszögezi azt is, hogy a politikai folyok közül egyetlen személyre sem vonatkozik a törvény intim kapcsolatok megszorítására irányuló rendelkezése.

El Pais, 1984. október 21.

A svéd büntetésvégrehajtás kliensei és gondozói

... 1966-ban értelmiségiek, szociális dolgozók és volt rabok vitafórumokat hoztak létre a büntetésvégrehajtási problémák megvitatására és megalapították a Svéd Nemzeti Egyesületet a büntetésvégrehajtási reform érdekében. Ennek célja a régi, hivatalos börtönügyi szemlélet megváltoztatása volt.

Az egyesület munkájának eredményeképpen 1974. július 1-vel lépett életbe Svédországban a börtönügyi reform.

A svéd büntetőintézetek, ha berendezésük és működésük tekintetében lényeges különbségek is vannak, alapelveikben egyformák, fő céljuk a javítás és nevelés, nem a büntetés.

Svédország legkorszerűbb büntetőintézete a Stockholmtól északkeletre Osterakerben 1970-ben épült büntetésvégrehajtási intézet, amelynek építészeti megoldásait is a büntetésvégrehajtási reform szolgálatába kívánták állítani.

A büntetőintézet berendezése magas színvonalú: a zárkák nagyméretűek, világosak, minden zárka televízióval van ellátva. Bőven vannak társas helyiségek, a látogatókat szívesen látják. A fogadásukra szolgáló helyiségek hotel-szobához hasonlóak.

Emellett teljes a biztonság a szökecskek ellen, a kamerákat és az ajtókat elektromos úton nyitják és zárják.

A rabok foglalkoztatását és tanítását megfelelően megszervezték.

1974 óta új szótára van a büntetésvégrehajtásnak: az elítélt neve „kliens”, a börtönfelügyelő neve: „gondozó”.

Osterakerbe kerül a kábítószerüzemek és kábítószer-élvezők nagy része. A gondozás célja a kábítószerélvezetről való leszoktatás. Az itt élők többsége terápiás kezelés alatt áll.

Nem messze Göteborgtól, a Boras-i büntetőintézet ellentéte az osterakerinek, legalábbis ami az építészeti kivitel és berendezést illeti. De a szellemi irányítás azonos elveken nyugszik: gyógyítás büntetés helyett. Míg Osterakerben a sétára szolgáló tér kicsiny, itt a rács mögött hatalmas terület szolgálja a sportot, a büntetőintézetnek nagy futballpályája van.

A magas színvonalú büntetésvégrehajtásnak magas a költségvetése: Svédország napi 600 franknak megfelelő összeget fordít minden egyes elítélt eltartására, elhelyezésére és gondozására. Ez az összeg mintegy négyszerese a franciaországi büntetésvégrehajtási költségvetésnek. A gondozók száma is sokkal magasabb. Svédországban két gondozó esik három elítéltra, míg Franciaországban három elítéltra jut egy felügyelő. Ez nemcsak annak a következménye, hogy a bruttó nemzeti jövedelem magasabb Svédországban, mint Franciaországban, hanem ideológiai oka is van. A svéd igazságügyi miniszter kijelentette: „nem érthetünk meg olyan büntetőintézeti rendszert, amely különbözik életünk általános értékeitől. Az a társadalom, amely nem respektálja a büntetésvégrehajtás terén saját értékeit és nem tiszteli az elítéltek

alapvető jogait, nem méltó önmagához.”

A magasabb színvonalú büntetésvégrehajtás ellenére egyelőre nem kevesebb a visszaesők száma, mint Franciaországban; mindkét országban 45 százalék körül mozog.

Svédország büntetésvégrehajtási joga erkölcsi elveken nyugszik. Ez röviden abban foglalható össze, hogy a büntetőintézet szükséges rossz, de mivel önmagában nem nyújt megoldást, a lehető legrövidebb ideig kell az elítéltekkel szemben alkalmazni. Megfelelő javító és nevelő kezelés után mielőbb lehetővé kell tenni visszatérésüket a szabad életbe.

Le Monde, 1984. november 4—5.

Női bűnözés az USA-ban

22 év óta először, 1984-ben került sor nő kivégzésére az Egyesült Államokban. Bár az 1420 halálraítélt személy közül csak 18 nő van, szerepük — elsősorban a nem erőszakkal járó bűnözésben — növekszik.

A legutóbbi évtizedben a súlyos bűncselekmények miatt őrizetbe vett nők száma közel 20%-kal növekedett, míg a férfiak száma csak 13,3%-kal. Hasonló mértékben emelkedett a nők száma a börtönökben — ma körülbelül 20 000 nőt őriznek az amerikai börtönökben. Különösen a csalók, sikkasztók között találunk számottevő arányban nőket. Sokan hitelkártyát lopnak vagy csekket hamisítanak, hogy kábítószereket vásároljanak rajta. Egy másik tipikus női bűnözési terület az üzleti lopás. Washingtonban, ahol évente félmilliárd dollár értékű árut lopnak el az üzletekből, a letartóztatott tolvajok zöme háziasszony, aki nem tudott a kísértésnek ellenállni.

A rapszodikus letartóztatási gyakorlat elleni tiltakozásokra válaszolva a törvényhozók most olyan lépéseket tettek, amelyek alapján nőket is be lehet börtönözni. Tűnőben van az a gyakorlat, amelyet „lovagiassági tényezőnek” neveztek régebben, ami lehetővé tette,

hogy az intézkedő hatóság a női könnyek és panasz hatására futni hagyja a jogsértőt. Ma ez egyre kevesebbszer fordul elő.

A szociológusok és jogászok szerint a nők közéleti szerepének megnövekedése folytán növekedni fog részarányuk az intellektuális bűncselekményekben is.

US News and World Report, 1984. november 12.

Túlzsúfolt francia börtönök

A francia igazságszolgáltatás két tűz között van, a közönség enyhének tartja büntető ítéleteit. Nehéz a helyes utat megtalálni a szigor és az emberiség között. A büntetőpolitika gazdag gondolatokban, de szegény az eszközökben. A megelőzés és a reszocializáció gondolatainak fejlődése ellenére a büntetőintézetek zsúfoltak. 1983. november 1-én a fogolylétszám 42 759 volt, ami erősen meghaladja a büntetőintézeti férőhelyek számát, ami összesen mintegy 32 000. A fogolylétszám sohasem volt ilyen magas Franciaországban. Súlyosbítja a helyzetet, hogy az előzetes letartóztatottak száma magasabb, mint az elítéltek száma, összesen: 21 735. Ez az adat a bűnözés növekedésére mutat.

Magas a főbenjáró bűncselekmények száma. A múlt évben 451 személyt ítélték el gyilkosság miatt, ezek között 327-et életfogytiglani szabadságvesztés-büntetésre. Növekedett az öt évet meghaladó büntetések száma és csökkent a feltételes elítéléseké.

Megkülönböztetett kategóriát képeznek a 25 éven aluliak. Ezek 1983-ban az elítéltek 51 százalékát tették ki. Fele részük munka- illetve hivatás nélküli. Olyan bánásmódot igényelnek, ami visszatartja őket a további bűnözéstől.

Az igazságügyminiszter csökkenteni akarja a szabadságvesztés-büntetéseket. 1981-ben olyan köriratot intézett az ügyészségekhez, hogy csak súlyos esetekben indítványozzanak szabad-

ságvesztés-büntetést. Ilyen utasítás mellett is emelkedett a szabadságvesztés-büntetésre ítélték száma.

A rendőrség az elkövetett bűncselekményeknek csak mintegy húsz százalékát deríti fel, a bírósági ügyek száma ennek ellenére állandóan növekszik. A bírók túlterheltsége magas. Például Evry-ben 250, Annecy-ben 180 folyamatban lévő ügy esik minden bíróra. (Az előző évben 169, illetőleg 110 volt az egy bíróra eső ügyek száma.)

1985. január 1-én lépett életbe az előzetes letartóztatásokra vonatkozó új törvény, amelynek értelmében a bíróság az előzetes letartóztatás kérdésében az ügyész, valamint a vádlott és védője részvételével kontradiktórium tárgyalást tart. Ettől az intézkedéstől az igazságügyminiszter a letartóztatások számának csökkenését várja.

1984. január 1-től lehetőség van arra, hogy a bíróság szabadságvesztés-büntetés helyett közmunkára kötelezést alkalmazzon. A községek és egyes intézmények, például a Vörös kereszt, meghatározott munkával foglalkoztatják az elítélteket. A közérdekű munkára kötelezés csak 1 százalékát teszi ki az ítéleteknek. A községek nem szívesen foglalkoztatják az elítélteket, azok pedig szívesebben töltik büntetésüket a büntetőintézetekben. Holott az intézménynek éppen a munkára nevelés szempontjából volna jelentősége.

A bíróságok túlterheltsége nemcsak a bűnügyek, hanem a polgári és kereskedelmi ügyek területén is jelentkezik. A túlterheltség egyik oka, hogy a bírói állások 5%-a betöltetlen.

Az igazságügyi ellenőrzést végző egyesületek száma az utolsó három évben kétszeresére nőtt. Jelentőségük a szabadságvesztés-büntetések mellőzése és a szabadságvesztés-büntetésből való mielőbbi elbocsátás területén van azért, hogy intézményesen felügyeletet gyakorolnak az elítélt felett, számára lakást és munkát biztosítanak.

Az áldozatokat segítő irodák azt a célt szolgálják, hogy az igazságszolgáltatás ne csak büntessen, de reparáljon

is. Az ilyen irodák részben technikai segítséget nyújtanak a sértetteknek, például betörés esetén, részben támogatják őket jogigényük érvényesítésében.

L'Humanité, 1984. november 17.

Elmebeteg bűnelkövetők Olaszországban

Az elmebeteg bűnelkövetőket Olaszországban öt igazságügyi pszichiátriai klinikán kezelik. Ezek tulajdonképpen nem hasonlítanak sem börtönhöz, sem kórházhoz. A körülmények semmiképpen sem nevezhetők ideálisnak. Reggio Emiliában például egy 130 fős intézményben 180-an szoronganak. Az úgynevezett felmentett elmebetegek nincsenek elkülönítve azoktól, akik vizsgálatra és szakértői véleményre várnak, s akik között esetlegesen sok a szimuláns. Hiányzik a megfelelő kórházi személyzet is.

A múlt év novemberében a fenti hiányosságok megszüntetése céljából a helyi és központi szervek képviselői, büntetésvégrehajtási szakemberek és pszichiáterek egyezményt írtak alá. Ennek értelmében a zárt intézetben élő állampolgárnak ugyanolyan joga van az egészségügyi ellátásra, mint más beteg állampolgárnak. Tekintve, hogy a 180-as törvény alkalmazása következtében (amely megszüntette az elme-gyógyintézeteket) a San Lazarró kórház polgári pavilonjai üresen maradtak, kezdetként itt helyezték el 40 beszámíthatatlan elmebeteget. Az őrizet ebben a kórházban csökkentett, látogatókat általában fogadhatnak. Rácsok nincsenek, de az ablakok törhetetlen üvegből készültek. A betegekre öt orvos és húsz betegápoló ügyel. A beutaltak kizárólag betegnek tekintendők, nem pedig bűnözőnek. Csak az okvetlenül szükséges gyógyszereket kell szedniük és nem kapják azokat a szörnyű koktélokot, melyeket korábban a pszichiátria alkalmazott. A betegek reggelente kitakarítják szobáikat, s az-

után álmódoszhatnak, olvashatnak, tétét nézhetnek kedvük szerint.

A demokratikus pszichiátria azt kívánná, hogy a 180-as törvény rendelkezéseit alkalmazzák az igazságügyi pszichiátriai klinikákra is, azaz szüntessék meg azokat is. Ám 1982-ben az alkotmánybíróság leszögezte, hogy erre nincs mód, mivel az igazságügyi pszichiátriai klinikák az állam igazságügyi szervezetének a részét képezik és nem tartoznak az egészségügy keretébe. Külön kell azonban választani a „megfigyelés alatt állók” és a „szakértői véleményre várók” kategóriáját a felmentett elmebetegektől a jövőben.

Panorama, 1984. december 17.

Az új nyugatnémet ifjúsági büntető törvénykönyv kilátásai

Most folyik a vita az NSZK-ban az új büntető törvénykönyv munkapéldányáról. Kedvező jel, hogy ez a probléma egyáltalán felmerül. A fiatalok büntetőjogi problémáival foglalkozó különbizottság a megoldás lehetőségeit vizsgálja.

Az utóbbi időben felerősödött az a követelés, hogy a nevelő jellegű munka elemét erősíteni, fontosabbá kell tenni a fiatalok elkövetőkre kiszabott büntetésekben — alternatív büntetésként is alkalmazhatóan.

A visszaesőkre vonatkozó vizsgálatok ismét megerősítették azt a felismerést, hogy mind a visszaesés gyakoriságát, mind pedig annak intenzitását többé-kevésbé rögtön a büntetőintézetből való szabadulást követő viselkedésből le lehet mérni: a visszaesők zöme viszonylag rövid időn belül ismét összeütközésbe kerül a törvénnyel. Nyugtalanítóan nagy részük súlyos bűncselekmény tetteseként kerül ismét bíróság elé.

A tények megállapítása mellett az ok vizsgálata még hátravan. Egyesek szerint az egyén magatartását az átmeneti periódus megzavarja, ismét felmerülnek a társadalomellenes viselkedés ele-

mei. Kétségtelen, hogy a fiatalok bűnelkövetők zöménél az eredeti személyiségfejlődést eleve gátolja a családi struktúrán belüli durva diszharmónia. Az iskola tekintetében nincsen integrálható zavaró tényező, nem lehet a munkától való idegenkedést sem egyértelmű tényezőnek tekinteni a deviáns magatartás kialakulása szempontjából. Dominál a társadalomból való kirekesztettség, az elidegenedés érzése, amelynek logikus következménye a bandába tömörülés. Ehhez járul számos esetben a rendkívüli függőség az alkoholtól és kábítószerektől. Ezek készítetik a fiatalokat olyan cselekmények elkövetésére, amelyek vége rendőrség, ügyészség, majd bírósági ítélet lesz. Olykor felmerül a „hiányos önértékelés” érzése is: az ilyen fiatalok képtelenek józanul megítélni a helyzeteket és az embereket. A társadalomban felgyülemlett kudarcotól való félelmet az értéktelenség, tanácstalanság, úttalanság érzése követi.

Kétségtelen, hogy az elítélt számára a szabadság elvonása egyúttal lehetőséget ad a közösség megtalálására egy nem tipikus környezetben. A büntetés fontos célja a pszichoszociális összhang, a társadalmi életre való képesség terjesztése. Ennek megfelelően a büntetőintézet tisztasága, higiéniája alapvető fontosságú, hiszen ahogyan az alkotmánybíróság megfogalmazta, a szabadság megvonása nemcsak a kockázatokat, hanem az esélyeket is növeli.

Ez annyit jelent, hogy a büntetőintézeti közösségnek a lehető leghomogénebbnek kell lennie, mivel minél jobban sikerül az egyes csoportok dinamikáját a kölcsönösen kielégítő harmónia szolgálatába állítani, annál inkább jelentős a szocializáló stabilizáló hatása az egyes elítéltekre vonatkozóan.

Az „értéktelenség” érzéséhez járulhat az a közvélemény, mely a büntetőintézet elhagyása után „megbélyegzettként” viszonyul a börtönviselt fiatalokhoz. De a káros börtönbeli szubkultúra negatív hatásait sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Az állami ellenőrzés, amely a fiatalokúak büntetésvégrehajtási intézeteivel foglalkozik, szükségképpen kell, hogy foglalkozzék a fiatalokúak speciális problémáival a börtönön kívül és belül egyaránt. Az erőszak légkörében élők igen nehezen tudnak annak pszichikai és fizikai követelményeitől megszabadulni.

Kisebb lépésekkel kell az elítéltek bizalmát megnyerni. A fiatalokat érdeklí a technika, a tárgyi világ. A szakmai képzésnek és a szabad időben biztosított barkácsolási tevékenységnek is

megvan a maga szerepe a társadalomban való beilleszkedés, pontosabban visszailleszkedés tekintetében.

Az új jogszabályalkotásnak mind ezekre figyelemmel kell lennie. Fokozottabb mértékben kell a jövőben igénybe venni a fiatalokúak rehabilitációjával önkéntesen foglalkozó személyek széles körű hálózatát a személyiség alakításának folyamatában.

Frankfurter Rundschau, 1985. január 21.

Válogatta: **Bánki Erika**

E SZÁMUNK SZERZŐI

Dr. Csordás Sándor bv. őrnagy, az Országos Parancsnokság titkárságának osztályvezető-helyettese; **Doba Károly** bv. főhadnagy, az Országos Parancsnokság sajtóosztályának főelőadója; **dr. Golts Mátyás** bv. őrnagy, a Sopronkőhidai Fegyház parancsnoka; **dr. Kabódi Csaba** egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi kar, eljárásjogi tanszék; **Kállainé dr. Jakab Ágota** rendőr százados, a BM ORFK népgazdasági és társadalomtulajdon-védelmi osztály főelőadója; **Koltai László** bv. őrnagy, a Dunai Vegyesipari Vállalat főmérnöke; **dr. Langó Katalin**, az Országos Parancsnokság személynzeti és oktatási osztályának főelőadója; **dr. Mezey Barna** egyetemi adjunktus, ELTE Állam- és Jogtudományi Kar, állam- és jogtörténeti tanszék; **Ullmann György** bv. alezredes, az Országos Parancsnokság termelési és beruházási osztályának vezetője; **Zeller István** bv. százados, az Országos Parancsnokság őrszolgálati osztályának főelőadója; **Turbók Attila**, a Heti Híradó olvasószervezője; **Zimmermann Béla** bv. őrnagy, az Országos Parancsnokság sajtóosztályának főelőadója.